

Et stort Livsværk.

Under Mærket „X“ skrives i „Danneberg“:

„Du ser ikke Stoven for Træer,“ sagde min Lærer undertiden, naar jeg som Barn ikke fattede et tilsyneladende let Spørgsmaal, og mange Erfaringer har senere i Livet mindet mig om disse Ord. Thi hvor ofte vandrer vi ikke i fremnysfuld Nidelse imellem Stovens slakte Stammer eller trænger hastigt igennem dens tætte Krat for at naa et bestemt Maal uden at bemærke de enkelte færlig mængde Træer, der med deres herlige Kroner værnede den oppvoksende Ungstov og Kar efter Kar befrugter Jorden med deres brændsel, Blade, og uden at se Stovens Sten- heder som et hele med dens Betydning for Landhabet. Først paa Afstand, naar vi borte fra Verdens travle Færden med dens Hysteri og Klappen, dens mlydbrende Paddebatte og straalende Praegtsblomster slanser paa et enfont, ophøjet Punkt og sluer tilbage over de flode Steiler, hvor Njet hit forgæves søger det, som en Gang hvi- nes stort, først da erkender vi lidt, hvad der har Betydning for den enkelte og for det hele Samfund. Først da ser vi hvad der har blivende Værd og sætter Spor paa Historiens Vej, hvilken Sæd der har boaret god og rig frugt, og hvilken Arbejder der fortjente den højeste Løn. Og faaledes er det vel gaaet mange lige overfor den Mand, der nu har endt sin store, velsignede Gerning i det fjerne Indien, den Mand, hvis Naavn, Hans P. Peter Børresen, burde hænges af hver Mand og Kvinde i hans Fædreland. Hvor mange af hans Landsmænd har vel fulgt den unge, ukendte Svend fra Kristianshavn paa hans Sejrsdang blandt det Hedningefolk, som han — følgende Guds mægtige Raadelse — vilde omvende til den Tro, der var hans Livs Indhold, Kraft og Glæde. Udruftet med sjældne Gaver gjorde hans ligefremme, djærve Væsen, hans kæmpefulde Lunge, hans frejdige Mod hans forfandige, klare, besindige Dømmekraft, praktisk Dygtighed og ubøjelige Energi, hans milde, barmhjertige Sind, og hans varme Hjerte ham vel færlig skiftet til at vinde, omvende, berolige og lede det raa, i Laster dybt neddykkte Naturfolk Santhalerne. Og til dette Folk tom Børresen med sin saa fæne, uden Venner og Hjelpefælle, kun med sine udmærkede, opfren- de Hustru og sin Ven, den højt bega- vede, sprogtundige, af Iver gløbende Nordmand Strefsrub, og boede i to Kar blandt de mistænksomme, uvidende Hedninger, omgivet af Slanger og vilde Dyr, af alle Klimates Fæer og Vagter. Der lærte han deres Sprog og deres Ejendommeligheder at kende, hjalp dem i Råd og Svindom, værne- de dem mod de liflige Hinduers Tryk og Udfugning og talte lidt be- rets Sag med Held hos den engelske Re- gering. Først efter faaledes at have bundet Folkets Tillid begyndte Børresen sin Missionsgerning og forkyndte under Bøn og Sang med sin stærke Tro og sit lyse Haab, med Klarhed og Myndighed Jesus Kristus den kors- fæstede og genopstandne Frelser for de tilstrømmende, itindende Santhaler, og for de ensomme Arbejder i Mark og Stov, knyttende sine Ord om den ene- ste, sande Gud til Santhalerens duntle Minde om den ene store Gud, Natur, som en Gang var temt af Hedrene, men forladt for at tjene Djævelen. Og Børresen sagde ikke, som det besvære underliden med Rette kan bebrejdes en- tlele nidsære, men uforstændige Mis- sionærer, at læsne de enkelte Santha- ler fra deres Folk for at europæisere dem efter foruafattede Teleser eller Fortskrifter fra Missionsstoler, uvidende med de givne Forhold i det for dem fremmede Land.

Nej, paa den vilde Hedningestamme vilde han indpodekristendommens avel Epire for derefter med Respekt for og Bæredelse af de nebarvede Rettigheder og Skikke, der ikke stred imod eller fladede det trinne Trosliv, langsomt at bygge op paa Traditionens Grund en sund Kultur, formende den høre Stal efter den indre Udvikling, og op- drage Santhalfolket ved Kristendoms- Liv og Kraft til lovlybige, fæd- lige, ædruelige, skiftlige Mennesker i lyst- lige, gode Hjem under ordnede borgerlige Forhold. Og vidunderlig lyst- tede denne Børresens Gerning, højlig anerkendt og tidt beskyttet af den engelske Regerings Embedsmænd og be- undret af alle Tidsfænde, der sit Lej- lighed til at tenne den. 41 Aar er nu herunder, siden Børresen neblagde Grundstenen til Hovedstaden Ebenezer i Santhallan, og hvad har han og hans Medhjælper ikke udbetret i den Tid! Et stort, ærbøde, Landbeje an- lagte, M. S. er opbyrte, og omkring fra de spredte Landsbyer og Missions- stationer med deres smukke, frodige An- læg og nette, velholdte Huse lyder Bøn og Salmesang i Stedet for vilde Drik- kelse og Strig, medens Renlighed og Orden, dygtig udført Arbejde og

venlige, glade Ansigtter underretter den Besjærende om, hvor de trinne San- thaler boer og færdes. Ja, endog den væsentlige Opgave har Børresen løst, at bevare en Del af Santhalerne til at drage bort fra deres altfor tæt befol- dede Hjemstavn og i en fiden del 13de Aarhundrede uopbyrte Egn af det fjerne Aslam, som paa billige Viltkaar overlobes dem af den engelske Rege- ring, oprette en Koloni, der under lovlig orndet Skrytelse nu er i frodig Opblomstring og færlig ved sine The- sorer lover en god Fremtid. Der bult- lede desvære den danske Læge Aen- drup og Missionær Børner under for den ordnede Klimafæber, ligesom paa en anden Station den udmærkede Missio- nær Buntholt, og siden den Tid styre- des Kolonien under Overførsel og Til- sijn af Børresen og Strefsrub af de Indfødte selv, nemlig 2 Præster, 8 Væbne, 12 Landsbyhelpe, 13 Diacon- isker, 1 Læge og hans Medhjælper, medens 6 Lærere og Lærerindere — disse fikke næsten altid Elever fra Fru Børresens Pigeskole og altid gikse med en af Funktionærerne — virkede ved de 9 Stoler.

Ved de 19 spredte Missionsstationer og flere Stoler rundt om i Landet vir- ter, foruden Stotten Muffan (Lærer ved Ebenezer Drengeskole) Nordman- den Bobbing, 2 Præster og 18 Stale- ter, 11 Lærere med 4 Monitører, 92 reiserende Væbne og 22 Diaconiser, og alle disse indfødte Kræfter sættes i Virksomhed fra Hovedstationen Ebenezer, hvor de samles og mødes for at afgive Regnskab og Beretning fra Sta- tionerne og Vandringen i Landet — og saa atter drage ud under Bøn og Formaning for at opsyge og omvende Hedningene, tugte og formane de fra- faldne og sovende Kristne, støtte de vakkende, pleje de syge, hjælpe de fat- tige, opmuntre de forfægte og oplære og opdrage Ungdommen til efter dem en Gang at fortsætte det store Arbejde og forkynde Evangeliet videre og videre, ja, som alt er begyndt hos Medjærne og endnu et Folk, bringe det til frem- mede Raftstammer. — Paa Ebenezer findes da ogsaa, omgivet af herlige An- læg, et stort Komplex af Bygninger, restje af Santhalerne selv, til Dels ved Hjælp af europæiske Pengegaver, der- iblandt Missionærernes egne hyggelige Boliger, Seminarier, hvor Præster og Lærere uddannes, Dreng- og Pige- skoler, hvor Eleverne ikke alene oplæres i de loobefalede elementære Skolefag, men ogsaa ved Matematik, Hus- og Haandgerning opdrages til dygtige Mand og gode Husmødre efter deres eget Løns Stik og Behov. Stor An- erkendelse og mange Eksamenspræ- mier har disse Stoler modtaget af den engelske Regerings Stoleinspektion, og til Fru Børresen er der overdraget at be- dømme alle Haandarbejderne fra Re- geringsstolerne i Bengal, saa at hen- des Dom bliver afgørende ved Eksa- menen. Fra Ebenezer er Bogtrykkeri udgaaet alle Stolebøgerne. Gramma- tik, Ordbog, Alfabog, Bibeloversættelse og Salmebøger, alle forfattede af eller oversatte af Missionær Strefsrub, som har skabt Santhallans Skriftsprog og ordnet alt Skolevæsen, efter som det uoplyste Naturfolk inden Missionærernes Komme var adlees uvidende om Skrifttegnets Eksistens.

Endvidere findes paa Ebenezer de flere Daabsbanddammene, som Børresen lod grave i den lange Hungersnød for at slaffe Vand og Arbejde til Ve- berlag for Hjælp, dog først og fremmest for at gribe de blødgjorte Hjertier og bringe dem til Herren, den store, al- mægtige Hjelper i al Nød.

Og medens de standmæssige Flag vajer fra de herlige Anlæg omkring de venlige Huse, taler Svend efter Svend og Aftenens (den rummer 3,000 Mennesker) dybe Skoletoner paa de store Starer af de nu 11,300 høje Santhaler, der fra nær og fjern strømmer sammen for med Bøn og Takksigelse at lytte til Ordets Fortæl- lelse og hynge Salmer paa deres egne, gamle, temte Folketoner.

Et herligt Vidnesbyrd om et Ræm- pevært i Barnehaand i Frelserens Naavn og til Guds Væ, et Vært som ikke alene skal mindes med Tak af den kristne Menighed, men ogsaa beundres af hvert Menneske, der har Syn for, hvad der er ædelt og stort i Livet.

Dr. Fenner's GOLDEN RELIEF... BETÆNDELSE... Glem ej, at De nu kan faa... COURT HOUSE GR. CO., Minneapolis.

Bindestuen.

Myllens Erichsen skriver i sit Vært om den yndte Sted og lille Afstnit om Bindestuen; den jævne Fremstilling er typpisk for Bogen, der netop i færlig Grad vil lindre sig til de to Navne i den yndte Hedes Historie: Blicher og Dalgaard.

Til Torning Præstetald hørte Væ- gaard som Anekts, og her har Bindes- tuen ligget, som Blicher skildrer. Her som i Torning var der megen Hede; nu er Egnen byrlet op, frugtbar Jord er her og Hjem for mange Familier, men paa Blichers Tid gik man og fortæ med Stude Lyngstov hjem til Brændsel og Straning og sagde: Nej, her kan da aldrig gro nogen Ting. — Nu er der gode Gaarde, over alt er Folk lærende med Heste.

Bindestuet i Vægaard Herred er hørt op nu, da af Jorden drives og giver Jøben. Men i gamle Dage, da Vingen grede rundt om, maatte der baade i Hus og i Gaard hjælpes paa Gæstfænsen ved Høfæbinding. En Tjenestefat skal nu i Tiden fra St. Hans- dag til Middelstid have sine 200 Kr. i Løn, paa Blichers Tid kunde der, som Bønderne siger nu, „ikke tommes saa meget ud af Jorden“. Smør og Væg gav den Gang ringe Indtægt, 12 Stilling for en Bund Smør, 6 Stilling for en Snes Væg — og saa skulde Værdene endda bringes de mange Mil til Købstad. Nej, kontante Penge var sjældne paa Blichers gamle Hede. Stulde der betales Stat eller Tjen- de, satte Folk sig hen og bandt Hoser, Manden og Konen med Børn og Tjenestefolk, de bandt hele Dagen, somme Tider til langt over Midnat, alserede i hvo Mars Uderen blev Børnene, Drengene saa vel som Piger, tagne i Brug, de lærte baade at tarte, spinde og binde, de fik ikke, som Børnene nu om Dage, Lov at løse og lege.

Ude i Heben, hvor Hufene laa spredte, passede hvert Hjem sin Binding i isoleret Ensomhed, men hvor Hufene, som i Torning og Vægaard Vn, laa tættere, samlede der Bindere fra de forskellige Hjem, mest de unge Folk, og saa gik det i fælles Selskab løs med Arbejdet. Naar gamle Folk fra Vin- detiden kommer sammen nu, siger de: Nej, nu behøver Ungdommen paa Landet da ingen Ting, da vi havde Vinde- stue, vi led slem, men glade var vi endda, og vi sang Viser og fortalte Historier til Arbejdet. Nu om Dage slaar Tjenestefolk om sig med stor Løn, men lige lidt Kontanter har de ved Skiftedag. Og de skal nok hyle, hvis de tror, de forlader sig. Saadan er det med Folk: „Hogen praler og et har, andre Hager og et skal“.

I Fyrrener begyndte Bindestuerne allerede at forbinde i Vægaard Herred. En gammel Bonde har fortalt, at Bindesfællesskaberne udrad- tede til sig, Fortællingerne blev mere og mere urimelige, handlede om Gæ- gangere, Spjælper og Forræder, de blev tillige grise, den fædelige Sans var anløben. Folk, som rigtig har været med i den Bindetid, Blicher skil- drer, er døde nu. En ældre Pige fra Vægaard har fortalt, at hun husker: Fra Barnearene i Fyrrener, hvor led hun var af Bindediet, der den Gang var opført flere Steder. Hun sagde: „Vi børn var endda slem hvo af os her Binde og Hoser, og det var jo en hel Herlighed for dem, som kom ud og tjene paa de Steder, hvor de ikke bandt andet, end som til Hufets Brug — endda det ingen stor Lyst til bare, fru“ En tet, og gaa ind i den vilde Hede og hold en Flot løsgaende Høveder sammen.“

Sognesogden i Vium sidder endnu om Aftenen inde og skrifter sine egne Uldtrøjærmer, ellers passer de ham ikke, fænes han. For ikke saa mange Aar siden kunde man not et og andet Sted i Vægaard Herred se en Mand komme gaaende ad Vejen strittende og med Gærnsgælet hæftet til Trøjen. Nu er det forbi — „gaaet ud“ som Bønderne siger. Mene i Hammerum Herred, hvor der endnu er adskillig mægtig Hede, kunde man maasse se en saadan mandlig Strifter uendørs med Bindstøjet. Jeg har dog aldrig selv set nogen.

Liberne skrifter. Præst følger Præst, Menighed Menighed, Stikkene veksler — under Mulde, under Mulde! Har vi blot gøbet Mulden med Tørens og Haandens Arbejde, da har vi ikke levet forgæves. Maatte var det ogsaa not, om vi blot levede vort eget indre Liv rigt og fært for os selv. Eller man kunde mene, det var tilstrækkelig kun at drage Vejret, leve vidt eller tamt, bare leve og anlisse! Under Mulde gaar jo dog alt afgjort — under Mulde!

Steen Blicher levede baade for Samtid og Eftertid, for sin egen fære Sjæls Høvede Liv og for sit menne- skelige Legems organiske Tilfredsfil- lelse. Han var, trods sin fattigdom og Ulykke et rigt Menneske. Det har han selv saa ofte selv; det har ham

I Torning-Egnen er der dybe Spor af Blichers Virksomhed som Menneske og Digter. Alle taler om ham endnu, tre Aarhundrede efter at han forlod Sognet; hvert Barn ved med Stokthed, at her var Steen Blicher Præst. Alle tender og forstaa til Gavn hans jøse Digtning; det hørte jeg Præder paa en Gang i Torning Skole, hvor Læreren lod Børnene baade læse noget af Blicher og gengive Indholdet og Længegangen deraf.

Og i Vægaard Vn er Bindestuehju- stierne Udenadsvinden for alle. Man viser endnu, hvor det Hus har ligget, som tilhørte „E Stivoolmæster, ham Aken Knustrup“; her holdtes den Bindestue, som er Scenen for Blichers Fortællinger. Her rindede Hølene en stor Vilde Gavn op paa Børbet, hjer- siser sin Vilde, og saa slog de allefam- men Traaden op om Krogen i Loftet og strittede om Kaps, hviifet taltes „at maale Traad“. Her maatte nok Præsten fra Torning nogen Gang have ligget ind og set og hørt adstil- ligt brugeligt.

Huset var tolføjet med Gaad ud mod Vejen og imod Kirrens Stenbige. Huset faldt i Trebærne, men er senere opbygget, og endnu er der Vægstole i Skolestærernes gamle Bindestue. To forrullede, indfæltre Bøge hælder sig over Stengærdet ved Huset — de ene- ste Minder fra Blichers Dage foruden Kirren.“

Bedste Foretæter Boere!

I den sidste Tid er der jævnlig fremkommet Efterretninger om, at enkelte Boere med deres Udfølinger er gaaet over til Engländerne og tem- per under engelsk Flag.

I følge et Eagle-Telegram fra Berlin er der berigt indlæbet Tele- grammer om, at dette Træt af visse Boerførere har ført til nogle af Kri- gens uhyggeligste Scener.

Boerføreren Collier var gaaet un- der engelsk Flag og havde af sine Væ- dannel et „nationalt Styttkorps“. Forleden blev Collins Troop af Boer- generalen Wilcoxon lottet i et Baghold, hvor hele det nationale Styttkorps nedblevdes paa 15 Mand nær.

Disse 15 Mand blev efter Vlod- gabet flidde for en Krigsret og alle nedslæbt. Samtidig har Boernes Overgenera- l i St. Transvaal, Botha, der slaar i Distriktet Brønheit, udbudet en Besa- lung, hvorefter alle de Boere fra Orange og Transvaal, der tages til Fange under engelsk Flag, øjeblikkelig skal henrettes. Hvis det er Boere, der hører hjemme i Republiket, vil de blive pillede.

Ovenstaaende, der endnu ikke har faaet nærmere Beretning, kunde inde- naa, at der er fæi større Forskab i Boernes Rætter, end man hidtil har haft Anelse om.

Stort Stobegode-Udsalg... 40 Bund... JUDSON A. TOLMAN CO., Dept. R. 33, 66 LAKE ST., CHICAGO

Fri Asthma Kur.

Asthmatene bringer øjeblikkelig Lindring og fuld- stændig Helbredelse i alle Tilfælde.

Frit tilsendt paa Forlangende. Skriv Navn og Adresse tydelig.

De er angaaende sig „Asthma-Kur“. Det bringer øjeblikkelig Lindring, endog- naa i de værste Tilfælde. De maatte, naar alle andre Ting fejler, prøve: Rev. G. W. Wells fra Villa Ridge er til- strækkelig: Vores Prøve-Kur af „Asthma- Kur“ modtoget i god Orden. Jeg tog til- fælde af Asthma, hvor indvirkningen var for den Lindring, som jeg har modtaget ved dette. Jeg er en sløv, svag, og med en daarlige Huds og Næse i 19 Aar. Jeg troede, at jeg aldrig vilde blive rask. Jeg har endda modtaget en hel Cæber for denne skæffelige og smertefulde Eng- dam, Asthma, og troede, at jeg havde gik for meget, men jeg har nu en god Huds. Et min Overfølelse gik det. Guds min er det Heste.

CHAINED FOR TEN YEARS... EVERY BRINGS RELIEF... DR. TAFT BROS. MEDICINE CO., 235 KINGSTON ST., NEW YORK CITY.

Dr. Taft Bros. Medicine Co.: Væde Herr! Jeg vil hvide denne Indberetning, fordi jeg maa sige det, da jeg har prøvet deres „Asthma-Kur“ for Helbredelse af Asthma. Min Asthma har været plaget med i mange Aar. Jeg er endda selv angaaet af tu- rende hende, og endda har jeg aldrig været rask. Da jeg prøvede dit Kur, blev jeg rask paa et Par Dage. Jeg har nu ingen Asthma, og jeg er meget lykkelig. Jeg har ogsaa prøvet dit Kur for min Hustru, og hun er ogsaa blevet rask. Jeg vil anbefale dit Kur til alle, som er plaget af denne sygdom. Guds D. P. B. 18. 5. Febr. 1901.

Opstet det ikke. Skriv øjeblikkelig til: DR. TAFT BROS. MEDICINE CO., 79 East 130th St., New York City.

Søster, læs mit frie Tilbud til dig og alle!

Jeg sender frit pr. Post, alene uden nogen Be- løftning til alle kvinder i verden min Godebuds- ning i Hjemmet for Sygdomme, helbrede for vor Køn, tilligemed tilfældige Oplæsninger om mit eget Tilvæde, til kvinder, som lider af stin- dings sygdomme. Man træder efter sig selv og bliver rask. Det holder ender indet af forrige tid, og hvis J. da beslutter sig til at blive rask, kan vil de kun holde ender tolv Cents om Ugen. Det vil ikke hindre ender i deres Arbejde. Jeg har det alle til Salg, men herunder denne Præparation frit for 10 Dages Be- prøvelse. Det holder ender alle gamle og unge, og hvis Te har en Følelse af at være rask, af en uren- nemme Huds, Smertor i Staven eller Bæven, en indvirkende Huds, smertor, Trængsel til at græde ofte, Blinse, Trængsel eller om Te har Sværtheds (syndt Huds), Forværing i Huds eller Hæftelsen af Amsværdene, formenter ender forbit eller indvirkende Huds, formenter ender forbit eller indvirkende Huds, formenter ender forbit eller indvirkende Huds.

Dr. Taft Bros. Medicine Co.: Væde Herr! Jeg vil hvide denne Indberetning, fordi jeg maa sige det, da jeg har prøvet deres „Asthma-Kur“ for Helbredelse af Asthma. Min Asthma har været plaget med i mange Aar. Jeg er endda selv angaaet af tu- rende hende, og endda har jeg aldrig været rask. Da jeg prøvede dit Kur, blev jeg rask paa et Par Dage. Jeg har nu ingen Asthma, og jeg er meget lykkelig. Jeg har ogsaa prøvet dit Kur for min Hustru, og hun er ogsaa blevet rask. Jeg vil anbefale dit Kur til alle, som er plaget af denne sygdom. Guds D. P. B. 18. 5. Febr. 1901.

Mrs. M. Sommers, Box, E. D., Ind., U. S. A.

LIFE SIZE DOLL FREE... Baby's clothes will now fit Dollie! NATIONAL MEDICINE CO., Doll Dept. 362 N. New Haven, Conn.

Bedst for Indvoldene... CANDY CATHARTIC... Spis dem ligesom Candy.

NORTH-WESTERN Bacon

F., E. & M. V. R. R. er den bedste til og fra Central-Wyoming.

FRU OLSEN'S VÆRDFULDE SALVE... Spis dem ligesom Candy. Fru Olsens Salve er udmærket for brandsaet, bylder, gamle saar, ozema, skjuggop, saar, brystvorter og alle andre huds sygdomme.